RØRENTREPRENØRENE
NORGE

Kunnskapsdepartementet
Postboks 9119 Dep.
0032 OSLO

8. desember 2021

Rørentreprenørene Norge - Høringsinnspill til ny Opplæringslov

Rørentreprenørene Norge (RørNorge) er en bransjeorganisasjon for rørleggerbedrifter i Norge med 623 medlemsbedrifter. Samlet har medlemmene rundt 10.000 ansatte, 1.754 løpende lærekontrakter og omsetter for ca. 18 milliarder i året. Vår jobb er å bidra til lønnsomme og attraktive bedrifter. Det gjør vi ved å arbeide for gode rammebetingelser, god utdanning og rekruttering til rørleggeryrket. RørNorge har 13 avdelingskontor over hele landet og avdelingene har egne opplæringskontor for rørleggere. RørNorge er del av NHO gjennom Byggenæringens landsforening (BNL).

BNL har avgitt en felles uttalelse på vegne av byggenæringen i anledning ovennevnte høring som vi i store deler kan slutte oss til. Vi ønsker imidlertid å utdype rørbransjens syn på § 7-5 om Opplæringskontorenes rolle og kommenterer dette i vårt høringssvar.

RørNorge støtter departementets vurdering om at det er flere fordeler ved å regulere opplæringskontor og støtter Stortingets behandling av Meld. St. 21 (2020–2021) som viser et sterkt ønske om at opplæringskontorene skal være sentrale også i framtiden, og ber regjeringen om å videreføre **lovfestingen av opplæringskontorer**. Vi deler departementets vurdering om at regelverket vil harmonere bedre dersom alle, og ikke bare noen av de sentrale aktørene reguleres i opplæringsloven.

Vi mener det er avgjørende at opplæringskontorene defineres i Opplæringsloven med et opplæringsansvar og som en kontraktspart for lærekontrakten.

Fag- og yrkesopplæringen har lange tradisjoner i Norge, likeledes har opplæringskontorene. På begynnelsen av 1960-tallet slet flere håndverksfag med rekruttering til fagene. En viktig grunn til den lave rekrutteringen, var at særlig de mindre lærebedriftene vegret seg for å påta seg opplæringsansvaret for hele læretiden. For å sikre stabil rekruttering til fagene, ble de første opplæringskontorene etablert på slutten av 60- og begynnelsen av 70-tallet. Lærlingene skulle da inngå sin lærekontrakt direkte med opplæringskontoret, som påtok seg de forpliktelsene som bedriftene vegret seg for. Ved behov skulle opplæringskontoret flytte lærlinger til andre bedrifter og på den måten løse opplæringsutfordringer som oppstod når det var lite arbeid eller lite variasjon på oppgavene. Flere opplæringskontorer ble etablert fortløpende etter den samme modellen. Opplæringskontorene var frem til 1998 forankret etter denne modellen i Lov om fagopplæring i arbeidslivet.

Tel: +47 23 08 76 50 | firmapost@rornorge.no | www.rornorge.no | Org nr: 960 951 581 MVA | Bank: 6003.06.74939
Besøksadresse: Fridtjof Nansens vei 19, 0369 Oslo | Postadresse: PB 5480 Majorstuen, 0305 Oslo

Opplæringskontorene representerer et fellesskap mellom lærebedriftene lokalt, som gjør at fagopplæring i mindre grad er noe hver enkelt bedrift arbeider med alene. De bidrar til en standardisering av krav og normer som er viktig for kvaliteten på tvers av bedrifter og regioner. Lærebedriftene, som i norsk sammenheng som regel er små- og mellomstore bedrifter, har ikke opplæring som sin primærvirksomhet. Et stort tilbud av læreplasser i en slik bedriftsstruktur forutsetter den typen avlastnings- og støttemekanismer som opplæringskontorene representerer. Opplæringskontorene evner å forplikte bedriftene i et opplæringsfellesskap, til fordel for både lærlinger, bedriften, næringen og samfunnet som helhet.

Opplæringskontorene i RørNorge har et landsomfattende nettverk som samles to ganger i året for å utveksle erfaring og oppdatering av faglige ansvarlige. På en av de årlige samlingene inviteres også fagskolelærerne med for tilsvarende erfaringsutveksling og oppdatering. Opplæringskontoret fungerer på denne måten som en "brobygger" mellom skole og arbeidslivet noe som gjør at elevene er godt rustet til å møte en arbeidsplass som lærling. Det etablerte nettverket bidrar også til at lokale opplæringskontor har likt opplæringstilbud til lærlingene uavhengig av sted i landet.

Vi ønsker å vise til **Lov om fagopplæring i arbeidslivet (LOV-1980-05-23-13)** gjeldende fra 1980 – 1998. Denne loven definerte opplæringskontorene slik;

> *«Opplæringskontor: Samarbeidsorgan mellom flere bedrifter som sammen påtar seg opplæringsansvar. Lærekontrakten tegnes med lærling og opplæringskontoret som parter. Lærlingen får opplæringen i en medlemsbedrift eller i perioder i forskjellige bedrifter.»*

Med bakgrunn i dette og de innspillene som har kommet fra våre medlemsbedrifter, ønsker RørNorge **primært** å foreslå at opplæringskontorene får en særskilt definisjon i Opplæringsloven på linje med ordlyden som var i Lov om fagopplæring i arbeidslivet.

Vi foreslår følgende lovfestede definisjon av opplæringskontor:

> *«Opplæringskontor er et samarbeidsorgan som påtar seg opplæringsansvar i samarbeid med sine medlemsbedrifter. Lærekontrakten tegnes med lærling og opplæringskontoret som parter».*

Subsidiært ønsker vi en videreføring av dagens definisjon i tråd med Stortingsvedtak 1078 under Stortingets behandling av Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden;

> ***«Vedtak 1078***
>
> *Stortinget ber regjeringen videreføre lovfesting av opplæringskontorene og godkjenning som lærebedrift, samt forsterke opplæringskontorenes funksjon som bindeledd mellom skolen og lærebedriftene.»*

RørNorge mener at en Opplæringslov hvor opplæringskontorene *IKKE* er kontraktspart, vil få svært negative konsekvenser for fagopplæringen og lærlingeordningen.

Oppsummering

Hvis Opplæringskontorene **ikke** defineres med et opplæringsansvar i Opplæringsloven, er det sannsynlig at mange små- og mellomstore bedrifter ikke vil påta seg dette ansvaret selv. Det vil etter all sannsynlighet bety færre læreplasser og betydelig færre læringsarenaer for bl.a. de tradisjonelle håndverksfagene. I ytterste konsekvens vil viktig fagkompetanse og tradisjoner gå tapt, i tillegg til manglende arbeidskraft for samfunnet. Uten det formelle opplæringsansvaret kan opplæringskontorene miste den rollen de i dag har, som får medlemsbedriftene til å forplikte til et felles opplæringsansvar, ikke kun egen bedrift.

En eventuell endring i opplæringskontorenes rolle griper inn i dynamikken mellom lærebedrift og opplæringskontor og forhindrer opplæringskontorenes mulighet til å sammen komme frem til gode modeller for organisering og kvalitetssikring av opplæringen. Hvis lovgiver bryter inn i denne dynamikken og pålegger en løsning, vil det byråkratisere prosessen sammenlignet med når virksomhetene kan velge selv, og gi en mye mer tungrodd og kostbar organisering. Det vil også endre det viktige samarbeidet mellom skole og næringsliv der opplæringskontorene er en formidler og pådriver for å skape flere læreplasser.

Ved å ha kontakt med mange lærlinger og virksomheter får opplæringskontorene kunnskap om tilstanden i sin bransje. Hvorfor er det mange som ikke får læreplass? Hva påvirker om en lærling fullfører eller ikke? Denne kunnskapen er med på å gi fylkeskommunene bedre innsikt, som igjen kan gi bedre dimensjonering av videregående opplæring og gjøre elevene bedre rustet for overgangen fra skole til virksomhet. En slik dynamikk forutsetter at opplæringskontorene har en lovfestet rolle.

Våre medlemsbedrifter har frivillig meldt seg inn i sine opplæringskontor for å få hjelp til administrasjonen av læreforholdene, og ønsker i svært liten grad å selv forholde seg til fagopplæringsavdelingen i de respektive fylker. Videre tilbyr våre opplæringskontor et faglig tilbud til lærlingene som er definert av medlemsbedriftene. Hvis opplæringskontorene ikke lenger skal være kontraktspart, vil disse funksjonen forsvinne.

Når opplæringskontorene er definert i loven og fortsetter som kontraktspart, forutsetter vi at opplæringskontorenes rolle blir nærmere definert i forskrift.

Departementet ber også om høringsinstansenes synspunkter på om det bør være andre regler for heving av lærekontrakt i trepartsforhold enn forholdet er hvor både lærekontrakt og arbeidskontrakt er inngått mellom de samme to parter.

I dag tegnes rundt 80% av lærekontrakter gjennom opplæringskontor, hvilket betyr at det er opplæringskontoret og ikke lærebedriften som forvalter selve lærekontrakten, mens lærebedriften

forvalter ansettelsesforholdet, som beskrevet i Opplæringslovens § 4-6. Lærlingen vil derfor beholde lærekontrakten selv om ansettelsesforholdet opphører, og opplæringskontoret plikter å prøve å finne ny lærebedrift.

Det er vår oppfatning at det er avgjørende for lærlingens stillingsvern at opplæringskontorene er juridisk ansvarlig for lærekontrakten.

Vennlig hilsen
RØRENTREPRENØRENE NORGE

Morten Husa,
daglig leder avdeling Vest

Are Skaar Nielsen, Fagsjef